

ALKOHOL JA VÄHK WHO JA IARC-I FOOKUS

Karl-Sten Kõrgmaa, WHO noordelegaat

11. veebruar 2026

WHO NOOR-
DELEGAAT

800 000
inimest suri
alkoholi tõttu
Euroopa regioonis
2019. aastal

Iga kuues
surm oli
põhjustatud
alkoholi tekitatud
vähist

Iga kolmas
rinnavähi juhtum
2020. aastal oli
põhjustatud
madala riski
määras alkoholi
tarvitamisest

WHO NOOR-
DELEGAAT

IARC-i FOOKUS ALKOHOLI JA VÄHI SEOSEL

- **Alkohol on Grupp 1 kantserogeen 1987. aastast**
- IARC ei mõõda “kui ohtlik”, vaid kas põhjustab vähki
  - Grupp 1 - kantserogeenne mõju on tõestatud
  - Grupp 2A - tõenäoline kantserogeen
  - Grupp 2b - võimalik kantserogeen
  - Grupp 3 - ei ole kantserogeen

WHO NOOR-
DELEGAAT

IARC-i FOOKUS ALKOHOLI JA VÄHI SEOSEL

- Alkoholi ja vähitekke seose tõendatus
  - Suu- ja neeluvähk - piisav tõenduspõhisus
  - Söögitoruvähk - piisav tõenduspõhisus
  - Rinnavähk - piiratud tõenduspõhisus
  - Jämesoolevähk - piiratud tõenduspõhisus
  - Maksavähk - vajab edasist uurimist

WHO NOOR-
DELEGAAT

IARC-i FOOKUS ALKOHOLI JA VÄHI SEOSEL

IARC-i ja WHO soovitude muutus:

- **Ohutut alkoholi kogust ei ole!**
- Risk suureneb koos kogusega, aga risk on olemas ka väikeste koguste puhul

WHO NOOR-
DELEGAAT

IARC-i FOOKUS ALKOHOLI JA VÄHI SEOSEL

Kuidas IARC enda soovitusi koostab?

1. Teaduskirjanduse ülevaade
2. Teaduskirjanduse analüüs, sh peer review
3. Kvaliteetse teaduskirjanduse põhjal järeldused
4. Järeldustest lähtuvad soovitused

WHO NOOR-
DELEGAAT

WHO FOOKUS ALKOHOLI JA VÄHI SEOSEL

- Kommunikatsioonis võetud vähi teadlikkustamisele suund
  - Eriti fookuses rinnavähi ja alkoholi seos
- Ennetustegevused
  - SAFER printsiibid
  - Turning down the alcohol flow - Euroopa regiooni soovitusel
    - Europe Beating Cancer Plan

WHO NOOR-
DELEGAAT

WHO SAFER PRINTSIIBID

- **Strengthen restrictions on alcohol availability**
- **Advance and enforce drink-driving countermeasures**
- **Facilitate access to screening, brief interventions and treatment**
- **Enforce bans or comprehensive restrictions on alcohol advertising**
- **Raise prices on alcohol through excise taxes and pricing policies**

WHO NOOR-
DELEGAAT

WHO EUROOPA REGIOONI FOOKUS

- **Alkoholi hinnapoliitika ja maksustamine** – aktsiisid ja miinimumhind
- **Piirangud kättesaadavusele** – müügipiirangud, vanusepiirangud
- **Turunduse ja reklaami piirangud** – eriti noortele suunatud reklaam
- **Terviseinfo ja alkoholi märgistamine** – vähirisk, tervisehoiatused pakenditel
- **Tervishoiusüsteemi sekkumised** – varajane sekkumine, lühinõustamine
- **Kogukonnapõhised tegevused** – kohaliku tasandi initsiatiivid

WHO NOOR-
DELEGAAT

Allikad

1. WHO Regional Office for Europe (2025). Alcohol and cancer – fact sheet. World Health Organization. <https://www.who.int/europe/news-room/fact-sheets/item/alcohol-and-cancer>
2. World Health Organization (WHO). SAFER – alcohol control initiative. WHO. <https://www.who.int/initiatives/SAFER>
3. World Health Organization Regional Office for Europe (2022). Turning down the alcohol flow: Background document on the European framework for action on alcohol, 2022–2025. WHO/Europe. <https://www.who.int/europe/publications/i/item/EUR-RC72-BG-4> – Background document on the European framework for action on alcohol, adopted by WHO European Region member states.
4. International Agency for Research on Cancer (IARC). IARC Handbooks of Cancer Prevention Volume 20A: Reduction or cessation of alcohol consumption (Q&A). IARC/WHO. https://www.iarc.who.int/wp-content/uploads/2023/12/QA_HB20A_web.pdf – IARC Q&A on alcohol reduction and cancer risk.
5. International Agency for Research on Cancer (IARC). Alcohol: a major preventable cause of cancer – IARC Evidence Summary Brief No. 6. IARC/WHO (2025). https://www.iarc.who.int/wp-content/uploads/2025/10/IARC_Evidence_Summary_Brief_6.pdf – Key evidence that alcohol increases cancer risk at even low levels.
6. International Agency for Research on Cancer (IARC) (2025). Alcohol: a major preventable cause of cancer (press release / summary). <https://www.iarc.who.int/news-events/alcohol-a-major-preventable-cause-of-cancer-iarc-evidence-summary-brief-no-6/> – Press notice for Evidence Summary Brief No. 6.

WHO NOOR-
DELEGAAT

KÜSIMUSED

WHO NOOR-
DELEGAAT

AITÄH!

NOORDELEGAAT@EAYS.EE
@WHO.NOORDELEGAAT

WHO NOOR-
DELEGAAT